

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2011-11-15

Närvarande: F.d. justitierådet Marianne Eliason samt justitieråden Peter Kindlund och Kerstin Calissendorff.

Barns möjligheter att få vård och sociala insatser vid gemensam vårdnad förbättras

Enligt en lagrådsremiss den 27 oktober 2011 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i föräldrabalken,
2. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Jenny Wulker Roos.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i föräldrabalken

I lagrådsremissen föreslås att en ny bestämmelse införs i föräldrabalken (6 kap. 13 a §) med innebörden att, när ett barn står under vårdnad av två vårdnadshavare och den ena vårdnadshavaren inte samtycker till en åtgärd till stöd för barnet, socialnämnden ska få besluta att åtgärden ändå får vidtas om det krävs med hänsyn till

barnets bästa. I den föreslagna bestämmelsens andra stycke anges att socialnämndens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Bestämmelsen innehåller inte någon föreskrift om vem som får överklaga beslutet.

I författningskommentaren anges att det följer av allmänna principer att den vårdnadshavare som beslutet gått emot kan överklaga detta ensam. I författningskommentaren anges vidare att i domstolen är socialnämnden och den andre vårdnadshavaren motpart till den vårdnadshavare som överklagat beslutet.

Den föreslagna bestämmelsen innebär att socialnämndens beslut ersätter den ena vårdnadshavarens annars erforderliga samtycke (föräldrabalken 6 kap. 11 och 13 §§). Beslutet utgör således en inskränkning i den vårdnadshavarens beslutanderätt rörande barnets personliga angelägenheter, och det följer därmed av 22 § förvaltningslagen (1986:223) att han eller hon har rätt att överklaga det beslutet; det är således inte fråga om ett beslut som endast kan överklagas av vårdnadshavarna gemensamt. Lagrådet anser att grunden för den slutsatsen skulle framgå tydligare om inledningen av bestämmelsens första stycke justerades till att lyda enligt följande:

Står barnet under vårdnad av två vårdnadshavare och samtycker endast den ena till en åtgärd till stöd för barnet, får socialnämnden besluta att åtgärden får vidtas utan den andra vårdnadshavarens samtycke om det krävs med hänsyn till barnets bästa och åtgärden gäller...

Lagrrådet anser dock att det kan sättas i fråga om den andre vårdnadshavaren vid ett överklagande är motpart i domstolen. Skäl saknas att närmare gå in på denna fråga.

Övrigt lagförslag

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.